

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni; za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. — Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 30 h od enostopne petit - vrste za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 25. januarja 1910.

C. kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina: Predpriprave za sestavo bilance. Kakšen upliv ima plačevanje v zlatu na narodno gospodarstvo? Kako je oskrbovati bencinske motorje in kmetijske stroje? Mlekarnstvo in kmetijsko šolstvo na Danskem. Vestnik Zadružne Zveze. Zadružni pregled. Gospodarske drobtine. Cene mlečnih izdelkov. Občni zbori. Pregled poslovanja hranilnic in posojilnic

Predpriprave za sestavo bilance.

Ob sklepu vsakega poslovnega leta sestavlja Zadružna Zveza svojim članicam letne račune in bilance, deloma na licu mesta dotične zadruga, deloma pa doma v Ljubljani.

Vsakokratno tako delo pa zahteva mnogo časa in truda, zlasti ako podatki, kateri se pošiljajo Zadružni Zvezi v svrhu sestave letnih računov in bilanc, niso popolni. Vsled takih nepopolnih podatkov pride Zveza mnogokrat v položaj, da s sestavo računov in bilanc posameznih zadrug ne more biti pravočasno gotova, posebno takrat, kadar pridejo nepopolni podatki v obilici.

„Narodni Gospodar“ je že opetovano dajal navodila, kako se naj sestavljajo letni računi in bilance in tudi, kako naj se izvršijo predpriprave za sestavo istih.

Zadružna Zveza bode, kakor do sedaj tako tudi v bodoče v vsakem oziru rada vstrezala svojim članicam, da pa se jej baš pri sestavi letnih računov in bilanc prihrani vsaj nekoliko časa, hočemo na tem mestu v naslednjih vrsticah ponovno dati kratko navodilo, kako se naj zaključujejo poslovne knjige, napravijo izpiski hranilnih vlog in

posojil, ter izvršijo potrebne predpriprave za sestavo letnih računov in bilanc. Navodilo je, kakor smo omenili, kratko, vendar ako ga bodo vse one članice, katere potrebujejo pri sestavi računov in bilanc pomoč Zadružne Zveze, upoštevale in se po njem ravnale, bodo podatki povsem popolni in delo Zadružne Zveze mnogo olajšano.

A. Denarne zadruga.

Vsaka posamezna zadruga mora, ako hoče vedeti, kakšen promet je napravila v preteklem poslovnem letu, vpisati v blagajniški dnevnik (štraca) vse prejemke in izdatke, med katere pridejo tudi kapitalizovane obresti hranilnih vlog in one tekočega računa. Z blagajniškim dnevnikom (štraca) se mora urediti tudi blagajniški razdelnik. Znesek kapitalizovanih obresti hranilnih vlog naj se vpiše v razdelnik med prejemki v stolpec „b“ „Hranilne vloge“, med izdatki pa v stolpec „h“ „Kapitalizovane obresti hranilnih vlog“. Znesek kapitalizovanih obresti tekočega računa z Zvezo, ako ima zadruga iste od Zveze prejeti, se zabeleži med prejemki v stolpec „k“ „Obresti tekočega računa“, med izdatki pa v stolpec

„d“ „Tekoči račun z Zvezo“. V istem slučaju se vpišejo kapitalizovane obresti v tekočem računu s člani med prejemki v stolpec „j“ „Obresti tekočega računa s člani“, med izdatki v stolpec „č“ „Tekoči račun s člani“. Nasprotno pa, ako ima zadruga obresti v tekočem računu z Zvezo ali s člani, istim plačati, vpiše se znesek kapitalizovanih obresti v prvem slučaju (Zveza) med prejemki v stolpec „d“ „Tekoči račun z Zvezo“, med izdatki v stolpec „k“ „Obresti tekočega računa z Zvezo“, v drugem slučaju (člani) pa med prejemki v stolpec „č“ „Tekoči račun s člani“, med izdatki v stolpec „j“ „Obresti tekočega računa s člani“.

Oba dnevnika, tako štraca kakor tudi razdelnik, se potem, ko je vse vknjiženo zaključita; razlika med prejemki in izdatki, katera mora biti v obeh dnevnikih enaka, je gotovina koncem dotičnega poslovnega leta.

Ko sta dnevnika zaključena, naj se pričnejo delati izpiski iz knjig hranilnih vlog in posojil na sledeči način.

I.) Izpiski iz knjige hranilnih vlog:

V prvi stolpec se vpišejo iz knjige vlog zaporedno tiste vložne številke, katere so koncem prejšnjega poslovnega leta še obstale; v drugi stolpec se vpiše stanje glavnice koncem prejšnjega poslovnega leta, to stanje pa mora biti v glavni knjigi in v izpisku prejšnjega leta (stolpec „skupno stanje koncem leta“) popolnoma enako. V slučaju, da je stanje v knjigi drugačno kakor v izpisku, se mora pomota iz prejšnjega leta poiskati in izpisek s knjigo urediti. V tretji stolpec pridejo one vsote, katere je imejitelj dotične vložne številke v poslovnem letu vložil, in sicer posamezno, n. pr. vlož. št. 1 vloži v poslovnem letu zneske po K 100.—, 50.—, 30.—, 20.—, tedaj naj se v izpisek ne vpiše skupna vložena vsota K 200.—, ampak posamezne vsote, kakor so bile vložene, to pa zaradi olajšanja pri

iskanju morebitnih pomot. V četrti stolpec se vpišejo oni zneski, ki so bili tekom poslovnega leta dvignjeni in sicer tudi posamezno, ne skupno. V peti stolpec pride stanje glavnice konec poslovnega leta, in se to stanje dobi, ako se stanje koncem prejšnjega poslovnega leta in vloge v tekočem letu (stolpec drugi in tretji) sešteje, od tega pa se odštejejo oni zneski, ki so se tekom poslovnega leta dvignili (stolpec četrti), ostanek je stanje glavnice koncem tekočega poslovnega leta (stolpec peti).

V šesti stolpec se vpišejo oni zneski, katere tvorijo za poslovno leto narasle obresti hranilnih vlog in kateri se ne izplačajo ampak kapitalizirajo, t. j. prištejejo h glavnici. Te in pa stanje glavnice koncem poslovnega leta se sešteje in dobi skupno stanje konec poslovnega leta, katero se vpiše v sedmi stolpec. V osmi stolpec se vpišejo oni zneski, kateri so bili tekom poslovnega leta izplačani kot obresti hranilnih vlog. Take obresti se izplačajo pa le tedaj, kadar dotičnik dvigne celo naloženo glavnico, obresti same se kot take med letom ne izplačujejo.

V izpiskih je vsaka posamezna stran in vsak posamezni stolpec sešteti in skupno stanje dotične strani koncem leta določiti. (Stanje prejšnjega leta + vloženo — vzdignjeno = stanje glavnice konec poslovnega leta + kapitalizovane obresti = skupno stanje konec leta.) Ko so izpiski izgotovljeni, napravi se ponavljanje (rekapitulacija), namreč se seštete vsote vsake posamezne strani prenesejo v dotični stolpec na prvo prazno stran v izpisku in se skupaj seštejejo. Izpisek se mora primerjati in sicer drugi stolpec z izpiskom prejšnjega leta (sedmi stolpec), tretji stolpec z blagajniškim razdelnikom (stolpec „b“ „Hranilne vloge“) med prejemki, četrti stolpec z blagajniškim razdelnikom (stolpec „b“ „Hranilne vloge“) med izdatki. Ako se drugi in četrti stolpec z onimi, ki sta se primerjala, vjemata popolnoma, tretji pa pokaže samo razliko —

kapitalizovane obresti — katere so v razdelniku že, a v izpisku še ne prištete glavnici, tedaj so izpiski pravilni; ako pa se stolpci ne vjemajo, treba je pomoto toliko časa iskati, da se najde. Pomoto je iskati tako, da se izpisek, ki je napravljen po glavni knjigi, primerja razdelniku in in tam se pokaže, kateri zneski niso pravilno ali pa sploh ne prenešeni iz razdelnika v glavno knjigo. Glavna knjiga se sme zaključiti še le tedaj, ko izpiski soglašajo z razdelnikom in ko so se dotične pomote v knjigah popravile.

II. Izpiski iz knjige posojil.

Pri izpiskih iz knjige posojil se v obče postopa tako, kakor pri onih iz knjige hranilnih vlog, le s posameznimi stolpci se hočemo seznaniti. V prvi stolpec se vpišejo koncem prejšnjega poslovnega leta še obstoječe aktivne (ne deležne) številke zaporedoma; v drugi stolpec stanje prejšnjega poslovnega leta; v tretji stolpec — dana posojila tekom poslovnega leta v posameznih, ne v skupnem znesku; v četrti stolpec — vrnjena posojila, tudi v posameznih zneskih; v peti stolpec — stanje glavnice konec poslovnega leta (stanje koncem prejšnjega leta + dano — vrnjeno = je stanje konec poslovnega leta). V šesti stolpec se vpišejo tekom poslovnega leta plačane obresti, tudi v posameznih zneskih; v sedmi stolpec — predplačane obresti n. pr. akt. št. 1 je imel plačati za poslovno leto na obrestih K 30.—, a plačal je 40.—, tedaj se vpiše znesek po K 40.— v šesti, K 10.— pa v sedmi stolpec — predplačane obresti. V osmi stolpec — zaostale obresti n. pr. akt. št. 2 je imel za poslovno leto plačati na obresti K 50.—, a plačal je le K 35.—, se vpiše v šesti stolpec K 35.—, a v osmi stolpec K 15.— „zaostale obresti“.

Zaostale obresti se k glavnici ne smejo prišteti.

Ko so urejeni izpiski iz knjig posojil, jih je med seboj primerjati in sicer: stolpec 2. s stolpcem 5. izpiskov prejšnjega leta, stolpec 3. s stolpcem „c“ („dana posojila“) med izdatki, stolpec 4. s stolpcem „c“ („vrnjena posojila“) in stolpec 6. s stolpcem „i“ („vplačane obresti od posojil“) med prejemki v blagajniškem razdelniku.

V slučaju, da se posamezni stolpci s primerjanimi ne bi vjemali, je kakor pri vlogah tako tudi tukaj iskati toliko časa pomoto, da se najde in knjiga posojil se sme šele tedaj zaključiti, ko so se pomote našle in popravile.

Na predstoječe navodilo naj se torej vsaka zadruga pri predpripravi za sestavo letnih računov in bilanc ozira in jih upošteva. Dokler ni to vrejeno, tako dolgo je pravilna sestava bilance nemogoča.

Vse ostale postavke se vzamejo lahko iz blagajniškega razdelnika; le pri onih zadrugah, katere imajo poleg opravičnih tudi glavne deleže in te obrestujejo, dalje pri onih zadrugah, katere imajo tekoči račun s člani, je neobhodno potrebno, da kadar pošljejo podatke, vsikdar tudi naznanijo, koliko znašajo obresti deležev in one tekočega računa s člani, bodisi tem v dobro ali v breme, da je mogoče tudi to pravilno izpeljati.

O predpripravi za sestavo letnih računov in bilanc pri nadenarnih (gospodarskih, mlekarskih, živinorejskih i. t. d.) zadrugah bode prinesel „Narodni Gospodar“ potrebna navodila v mesecu novembru ali decembru t. l. na kar se p. n. članice že sedaj opozarjajo. Kramaršič.

Kakšen upliv ima plačevanje v zlatu na narodno gospodarstvo?

Kakor znano, zahtevajo naši sosedje onkraj Litve, da se uvede plačevanje v gotovini, t. j. avstro-ogrška banka naj plačuje razne vrednostne papirje v zlatu. Ker

je avstro-ogrška banka skupen zavod obeh državnih polovic, gre tudi za naš denar in zato je umestno staviti vprašanje, kako bi uplivalo na naše splošno narodno gospodarstvo, ako se izpolni ta zahteva Madjarov.

Da bodo naslednja izvajanja bolj umljiva, hočemo najprej navesti nekaj splošnih točk o denarju in denarni veljavi, ki je pri nas vpeljana.

Denar ne služi samo kot menjevalno sredstvo v trgovini, torej sredstvo, s katerim se blago kupuje, s katerim se meri vrednost blaga, ampak je tudi predmet, v katerem se daje plačilo za storjeno delo, odškodnina za porabo te ali one stvari itd. Jasno je, da ima uravnava denarstva velik upliv za celokupno gospodarstvo kakor tudi na gospodarstvo vsakega posameznika. Zato je gotovo edino pravilno, da je denarstvo zakonito urejeno, obvezno za vse državljane, in da država jamči za pristnost in vrednost denarja. To jamstvo države imenujemo „veljavo“ denarja in obsega zakonite določbe o tem, iz kake kovine naj se izdeluje denar (zlato, srebro ali oboje), kaka ima biti teža vsakega posameznega novca in slednjič, kakšno razmerje naj bo v vsakem kovanem novcu med drago kovino in drugimi kovinami, ki se pridajo da se denar ne obrabi prehitro. Z ozirom na to, iz kake tvarine naj se izdeluje denar, razločujemo „zlato veljavo“, „srebrno veljavo“ in „mešano veljavo“, če se za denar uporablja zlato in srebro.

V Avstriji in na Ogrskem je bila l. 1892. vpeljana zlata veljava in je bila „krona“ določena kot računsko ednota. Državne note (papirnat denar) pa so še do l. 1903. obdržale svojo lastnost kot zakoniti denar, katerega je moral vsakdo sprejeti v plačilo. Tega leta in sicer 28. februarja so imele državne note izgubiti značaj zakonitega (zasilnega) denarja. Že l. 1899. pa sta se bili obe vladi zavezali, da bodeti poskrbeli, da zakonodajni faktorji v obeh

državnih polovicah sklenejo primerne ukrepe o upeljavi plačevanja v gotovini (zlatu) potem, ko zgubi državni papirnat denar značaj zakonitega plačilnega sredstva. Vladi sta res že 31. marca 1903. vsaka svojemu parlamentu predložili načrt zakona, po katerem naj bi se uvedlo plačevanje v gotovini. V naši polovici pa je prišlo do velikega odpora zoper tako namero in vse trgovske zbornice in razni drugi stanovski zastopi so se odločno izrekli proti. Zato se doslej še ni obravnavalo o dotični vladni predlogi.

V novejšem času pa skušajo Madjari s podvojeno silo vendar le doseči svoj namen, ker bi radi povečali svoj kredit pri tujih kapitalistih, seveda na škodo in na račun naše državne polovice.

To vprašanje je za vse naše gospodarstvo, torej tudi za našega kmeta zelo važno. Vsled tega je avstrijska centrala za varstvo kmetijskih koristi na dan 4. decembra lanskega leta sklicala izredno posvetovanje, da se obravnava o tej stvari in označi stališče, ki ga zavzema avstrijsko kmetijstvo napram temu vprašanju.

Poročevalec vitez Simič-Hohenblum je povdarjal, da bi uvedba plačevanja v gotovini za celo Avstrijo postala opasna nevarnost, posebno če bi pretela vojna nevarnost. Tudi mednarodni kmetijski shod v Budimpešti se je bil l. 1896. složno izrekel proti zlati veljavi in je zagovarjal mešano veljavo posebno zato, ker je premalo zlata na razpolago. Sicer se pridela zlata vedno več, vendar pa raste leto za letom potreba po zlatu, tako da je velika nevarnost, da bo zlata primanjkovalo. Od l. 1883. do 1889. se je pridelalo zlata le za 2970 milijonov mark, od l. 1902 do l. 1908 za 10.710 milijonov mark, in samo leta 1908 za 1780 milijonov mark. Kdor bere te številke, bi mislil, da se svet kar koplje v zlato. Toda ni tako. Čim bolj je napredovalo pridobivanje zlata, tem večje je bilo tudi povpraševanje

po tej kovini. Samo v obrtniji se ga porabi na leto za več nego 600 milijonov za izdelovanje nakitja. Povprašanje po zlatu je tudi zato tako veliko, ker so za velikimi državami tudi manjše vpeljale zlato veljavo. Držav, ki imajo uvedeno zlato veljavo, je sedaj 28, med njimi posebno velike države, kakor Britanija, Francija, Nemčija, Avstrija, Italija, i. t. d. Čeprav se vsako leto pridobi toliko zlata, vendar bi niti Avstrija sama, če bi tudi imela vse zaloge zlata, kar jih je sploh na celi zemlji, ne mogla zamenjati vseh svojih vrednostnih papirjev za zlato. V mirnih časih in v navadnih razmerah ne vzbuja zlata veljava nikakih pomislekov, ker igra veliko vlogo zaupanje (kredit), pa naj si bo potem zlata veljava obvezna ali fakultativna, kakršna je naša. Drugače pa je, ako se na političnem obzorju pokažejo oblaki. Potem skušajo vse banke svoje zaloge zlata varovati z visokimi obrestmi; potem zahtevajo vsi upniki, da se dolгови plačujejo z zlatom; potem skuša vsakdo svoje vrednostne papirje zamenjati za zlato; potem nastopi pomankanje denarja in če banke ne morejo zadostiti zahtevam po zlatem denarju, pride do velikega poloma denarnih zavodov, kar pomenja gospodarsko propast države.

Zlata veljava in obvezno plačevanje v zlatu je koristno za tiste, ki imajo mnogo premoženja naloženega v papirjih, ki se morajo zamenjati za zlato. Škodljivo pa je za one, ki imajo dolgove, ker morajo v takem slučaju dolgove poplačati z zlatom. Naš kmetijski stan je silno zadolžen in zato ga zelo zadeva ureditev tega vprašanja, ker je navezan na to, da je obrestna mera pri dolgovih kolikor mogoče nizka. Vsled tega je jasno, da se naše kmetijstvo ne more ogrevati za uvedbo plačevanja v zlatu; prav umljivo pa je, da goje take želje kapitalisti. Obvezno plačevanje v gotovini naj bi se vpeljalo po zahtevi Madjarov. To pa zato, ker imajo na Ogrskem kapitalisti silen

upliv in ker bi Madjari radi prišli po tej poti do samostojne lastne banke, pa nimajo denarja, da bi jo mogli ustanoviti. Ogrsi si mislijo: dolgovi imamo veliko, kredita pa malo; zato potrebujemo zaslombe, pomoči, in najboljša pomočnica bo Avstrija; uvedli bomo plačevanje v gotovini, potem se bo naš kredit zboljšal; s tem kreditom si osnujemo samostojno banko, potem, no potem Avstrijecem odpovemo prijateljstvo.

Da bi bila uvedba plačevanja v zlatu res opasna, naj dokaže sledeči vzgled: Avstro-ogrska banka ima zlata za kakih 1368 milijonov kron, nemška državna banka za 917 milijonov kron, francoska banka za 3392 milijonov kron, ruska državna banka za 2972 milijonov kron, italijanska za 901 milijon kron, angleška za 849 milijonov kron. Ako primerjamo te številke, se nehote vsili vprašanje: zakaj ima bogata angleška banka najmanjšo zalogo zlata? To je prav naravno. Če se bojim, da mi utegne primanjkovati vode, si moram napraviti velik vodnjak za slučaj suše; če pa mi je na razpolago vodovod, mi ni potreba vode hraniti za dolgo časa naprej, ker mi vedno znova doteka. Angleška ima v rokah skoro vse pridobivanje zlata in ima moč, da gospoduje vsem državam, pri katerih je uvedeno obvezno plačevanje v gotovini. Vpeljati tudi pri nas tako plačevanje, bi se reklo naše gospodarstvo izročiti samovolji Anglije. Že ta okolnost govori jasno proti uvedbi plačevanja v gotovini. Če primerjamo izpremembe v obrestni meri vseh bank, ki imajo pravico izdajati bankovce, se prepričamo, da se je naši državi boljše godilo glede stalnosti obrestne mere ob svoji srebrni veljavi kakor pa Angliji in Nemčiji ob zlati veljavi. Obrestna mera avstro-ogrske banke se je tekom desetih let izpremenila 19 krat in je najnižja obrestna mera znašala 3.5% najvišja pa 6%. Angleška in nemška banka pa sta v istem času izpremenili obrestno mero 52 krat; najnižja obrestna mera je

bila 3⁰/₀, dvakrat je znašala 7⁰/₀ in enkrat celo 7·5⁰/₀. Tako pogosto je bilo treba izpreminjati obrestno mero v svrhu, da se obvaruje zaloga zlata napram inozemstvu. Nasprotno pa je v istem času francoska banka, pri kateri obstoji prav za prav v resnici mešana veljava, izpremenila obrestno mero samo 11 krat. Banka se poslužuje zlatega in srebrnega denarja in plača lahko v srebru ali v zlatu, kakor se ji ljubi. Če se od nje zahteva preveč zlata, more plačati v srebru in ima poleg tega vedno veliko zalogo zlata, s katerim lahko priskoči na pomoč, kadar in komur je potreba. Med bursko vojsko je opetovano pomagala angleški banki.

Ako bi se pri nas uvedlo plačevanje v zlatu, bi lahko zašli v veliko stisko. Naše zlato bi romalo v tujino in naenkrat bi nam denarja pomanjkalo. Slednjič bi ne preostajalo nič drugega nego vpeljati zasilen papirnat denar, kar bi se gotovo zgodilo v slučaju kake vojne. Zato je pa treba odločno nastopiti proti vsem zahtevam, katerih cilj je uvedba plačevanja v zlatu.

Kako je oskrbovati bencinske motorje in kmetijske stroje?

Uporaba bencinskih motorjev pri kmetijskem gospodarstvu je na Kranjskem vedno večja. Prikupili so se posebno v tistih krajih, kjer so poprej rabili vlačila (gepeljne) in z njimi mučili živino. Za naše kraje so najbolj pripravi bencinski motorji na štiri kolesa in s 4 do 7 konjskimi močmi, ker so dovolj močni, da gonijo druge kmetijske stroje, kakor n. pr. mlatilnice, slamoreznice, žage za drva i. t. d. Tak motor s 4 konjskimi silami porabi na uro za 30—40 novčičev bencina. Vendar je pa priporočljivo, nabaviti si motor z nekaj več nego 4 konjskimi silami. Bencinski motor s 4 konjskimi silami bi v začetku, ko je nov, tudi zado-

stoval, ali motor bi delal z vso svojo močjo in bi se vsled tega prekmalo obrabil.

Oskrbovanje bencinskega motorja je prav priprosto in enostavno. Navaden kmečki fant se v enem ali v dveh dneh priuči zlahka motor spraviti v tek in ga oskrbovati pri delu. Vendar je pa treba velike previdnosti in pazljivosti, da se vrši vse v redu in natančno. Zlasti je treba paziti, da so pravilno prirejeni vsi tisti premikajoči se deli stroja, ki bencin odpirajo in užigajo.

Električna užigalnica se pričetkom v mrazu nerada vžiga in to vzame kaki nevešči osebi, ki si ne zna pomagati, dostikrat po celo uro časa, predno spravi motor v tek. Prav je, ako se ta vžigalna naprava v zimskem času po dokončanem delu vzame od motorja in dene čez noč na peč, da je zjutraj, ko se prične delati, gorka in pa suha. Potem ne dela nobenih ovir in hitro vžiga električne iskre. Ako se pa ta naprava pusti čez noč zunaj pri motorju na mrazu, treba jo je zjutraj pogreti bodisi s kakim plamenom ali pa, ako se vzame proč, na ognju. Kdor to napravo nerad jemlje od motorja, vlije lahko vročega kropa v posodo, ki je odložena za hlajenje cilindra, in s tem se ta naprava toliko segreje, da more vžigati. Glavni vzrok, da v mrazu takoj ne vžiga, je ta, ker se železo v mrazu orosi in ta rosa zmrzne, vsled zmrzline ali vsled mokrine pa naprava prej ne more delati isker, dokler se mokrina dobro ne posuši, a motor ne more prej delovati, dokler iskre pravilno ne vžigajo bencina.

Voda se mora iz bencinskega motorja po zimi izpustiti, ko neha motor delati, ker je nevarno, da voda v motorju zmrzne in zmrzlina razžene posamezne predale in cevi. Na to je treba torej ob zimskem času prav strogo paziti, sicer se zna vsled zmrzline napraviti pri motorju velika škoda.

Dobro in čisto olje za mazilo je pri motorju in pri strojih neobhodno po-

trebno. Olje za mazilo pa mora biti dveh vrst. Za tečaje, kjer se hitro vrti, je uporabljati tenko tekoče strojno olje, da se more mazati na tečajih skozi majhne luknjice. Olje pa, s katerim se mažejo cilindri, mora biti gosto in debelo tekoče. Pri naročilu naj se zato vedno pristavi, za kaj se bo olje rabilo.

Predno se motor spravi v tir, treba je, da se vsi tečaji pri motorju in strojih dobro namažejo s čistim strojnim oljem, ki pa ne sme biti namešano s prahom ali s peskom. Posodice na tečajih se morajo skrbno osnažiti. Luknje pri tečajih je treba večkrat povrtati in očistiti, da zamore olje priti v tečaje. Pri tečajih, ki imajo pri luknjah zvišene cevi, se v te cevi skozi luknjo do tečaja vtakne bombaž navit na žici, potem se napolni posodica z oljem. Ta naprava je zelo priprosta, pa služi jako dobro za mazanje, ker maže olje po bombažu počasi in se s tem prihrani veliko olja ter tudi ni treba tolikrat mazati.

Zobata kolesa se ne mažejo z oljem. Za nje je najboljši čist, neosoljen loj. Treba pa je to mažo vsak teden od koles osnažiti in na novo namazati. V krajih, kjer je mnogo ostrega prahu ali celo peska, je treba skrbeti, da se maža večkrat odstrani. Vsled take ostre maže namreč zobje na kolesih veliko trpijo, se po obrabi vedno bolj manjšajo in je nevarnost, da pride zob na zob, kar stroj znatno poškoduje ali zobe podrobi. Zato je treba vedno skrbno paziti na snago pri zobatih kolesih.

Petrolej se za mažo ne more priporočati. Pač pa je dobro, da se namažejo s petrolejem tečaji pri onih strojih, ki so že delj časa stali, predno se spravijo v tek. S tem se stara maža omehča in odpade, nato se parkrat zasuje in namaže z oljem.

Pri strojih, ki delajo z ostrino, n. pr. slamoreznice, stroji za košnjo, žage i. t. d., morajo biti noži vedno dobro nabrušeni. Če so noži skrhani, trpi stroj

veliko, posebno se hitro obrabijo ali celo polomijo zobata kolesa in slabo dela, a porabi več gonilne moči, če je ostrina skrhana.

Tečaje na strojih je treba pregledati vsaj vsak teden. Ako se obrabijo, treba je vijake toliko pritrditi, da ni tečaj na preohlapnem; če bi pa bil tečaj že globoko obrabljen, da ga z vijakom ni mogoče dovolj stisniti, se vzame ven in toliko zgoraj popili, da se more stisniti z vijaki.

Ko se stroj neha rabiti, treba ga je takoj dobro očediti in vse dele skrbno pregledati. Če se opazi kak nedostatek, treba ga je takoj popraviti. Posebno je paziti, da so vsi vijaki zadosti pritrdjeni in če so omajani, naj se pritrdijo. Če so vijaki odnehali, se del stroja premika, kar lahko povzroči veliko škodo. Vsako, tudi majhno poškodbo je treba pri stroju takoj popraviti. S poškodovanim strojem je nevarno delati, ker se lahko stroj sam znatno poškoduje, a nevarnost je tudi za človeško življenje, ker se zna zgoditi, da se poškodovani del odtrga in odleti. Zato naj se vsak poškodovani del takoj popravi. Če pa se ne da popraviti, naj se naroči nov del v tovarni, kjer je bil stroj narejen. Vse večje in realne tovarne imajo v zalogi vsak del stroja, ki je zaznamovan s številkami in črkami in se lahko naroči kar po teh znakih. Priporoča se stroje kupovati le pri zanesljivih tovarnah. Slab stroj je veden davek, zahteva vedna popravila in povzroča pri delu obilo zamudo časa. Tudi je veliko ležeče na tem, da so stroji dobro montirani. Tečaji morajo biti iz dveh delov tako prirejeni, da se lahko z vijaki pritrdijo. Železo naj bo kolikor mogoče kovano ali vsaj lito kovano železo, stroji iz sirovega litega železa so zelo težki in slabi. Sirovo lito železo se kaj rado ubije in se posebno v mrazu rado polomi.

Pri mlatilnicah je paziti, da so zobje dobro pritrdjeni. Omajani zobje so za stroj in za človeško življenje nevarni. En omajan zob lahko napravi veliko škodo

na stroju, kar je ob času mlatve zelo občutno, ker v nujnem delu za dalj časa obstane. Zobje v bobnu morajo biti v vsaj en *cm* debelem železu pritrjeni z dvema maternicama. Bobni iz pločevine, v kateri so pritrjeni zobje, so posebno pri motorski gonilni sili prav slabi in nevarni. Zob, pritrjen v pločevino, zelo rad odneha in se omaje, ker ga ni mogoče zadosti trpežno pritrditi. Luknja, v katero se vtakne zob, mora biti vsaj en *cm* globoka, da zob dobro stoji, in potem se mora pritrditi še z dvema maternicama. Le tako pritrjeni zobje so zanesljivi, v pločevini pa je luknja za zob preslaba.

Svitile dele pri stroju je treba namazati, da ne zarjavijo. Maža za to je preprosta, en *kg* čistega (nesoljenega) loja se zmeša in pregnete z dvema *kg* navadne krede, kakršno rabijo mizarji, in da se lažje maže, se še primeša nekoliko terpetina. Tako prirejena maža je prav dobra za svitle dele stroja.

Shramba za stroje mora biti suha in prezračljiva. V ta namen naj ima shramba več mrežastih malih okenj spodaj pri tleh in zgoraj pri stropu. Na ta način se shramba dobro zrači in ostane suha. V zaduhlih in vlažnih shrambah stroji veliko trpijo, železo rjavi, les pa trohni. Vsak stroj naj ima svoj prostor in ako je le mogoče, naj bo tako postavljen, da se lahko okoli stroja hodi, da ga je lažje pregledati in v slučaju potrebe popraviti. V vsaki shrambi naj bo pripravljena potrebna oljnata barva, da se odrgnjeni stroji takoj pobarvajo; potrebni ključi za vijake naj visijo na odločenem prostoru na vidnem kraju stene; potrebno orodje, kakor kladiva, klešče, ključarski primeži i. t. d., naj bo vedno pripravljeno. Vrata v shrambo naj bodo zadosti velika za vsak stroj. Napravijo naj se tudi velika okna, da bo v shrambi zadosti svetlobe, da se stroji lažje na svetlem ogledajo.

A. Belec.

Mlekarsko in kmetijsko šolstvo na Danskem.

I. Splošno.

V minolem letu sem popisal razvoj in stanje mlekarstva in živinoreje na Danskem. V naslednjem pa si hočemo ogledati tiste činitelje, ki so največ pripomogli k temu napredku, namreč mlekarske in kmetijske šole.

Manj razumni kmetovalci se ozirajo na gospode teoretike z nekim posmehovalnim pogledom in so zelo nezaupni napram novim naukom o pametnem gospodarstvu. Vse po starem, kakor so nas učili in nam kazali očetje — to je najboljše, pravijo. Vzrok tej nezaupnosti je velik prepad, ki loči kmeta od gospoda ter njiju mišljenje. Gospodi se zdi poniževalno prijeti z lastno roko za kako manj vredno delo: kmetovalcem se zdi nemumno poslušati gospoda, o katerem si mislijo, da ni držal še nikdar lopate ali grabelj v rokah. Kmetsko ljudstvo je treba pred vsem prepričati, da je znanost povsod potrebna, da je nevednost najdražja stvar v deželi.

Napredek kmetijstva je le mogoč tam, kjer je praksa združena s teorijo, teorija z vzgledi. Obojega se naučijo kmečki mladeniči in dekleta v vzornih kmetijskih in gospodinjskih šolah ter na vzglednih gospodarstvih boljših posestnikov. V kmetijskih šolah, to je v zimskih, po pet mesecev trajajočih tečajih, bi se baval kmetski naraščaj s teorijo, pridobil veselje za čitanje knjig strokovnih listov, za obiskovanje predavanj itd. Na vzglednih posestvih bi pa videl, kako se izvršuje praktično, kar se je učil v šoli, ako ni imel že pred obiskom šole primerne praktične izobrazbe. Vzorna posestva morajo nadomestovati praktično izobrazbo kmetijskih šol z večletnim poukom. Take večletne šole imajo to napako, da se mladeniči, potem ko so živeli 2 ali 3 leta v povsem tujih razmerah med šolskimi zi-

dovi, preradi odtujijo domači grudi. Nočejo ostati več na malem posestvu svojih dedov, odhajajo rajši v tujino kot pristavi na veleposestva. Svet jim je odprt. Zato ne opazujemo nikjer posebnih znakov napredka, pri katerem bi bil sodeloval naraščaj, izvežban v dosedanjih kmetijskih šolah: ta se nahaja skoraj večinoma le zunaj domovine. Temu moremo odpomoči le z nižjimi kmetijskimi šolami. Pred očmi nam mora stati pred vsem napredek in povzdiga blagostanja na domačih gospodarstvih, potem še-le naj odhajajo naši izvežbanci tudi v tujino.

Iz navedenih vzrokov najdemo na Danskem le eno kmetijsko šolo — Classenske Agerbrugsskole v Naesgaard — kjer je pouk dve zimi po pet mesecev teoretičen in poleti sedem mesecev osobito praktičen. Vse ostale kmetijske šole imajo le teoretičen pouk, ki se nudi pet mesecev v zimskem tečaju in deloma tudi v krajših poletnih tečajih za kak poseben predmet ali v posebne svrhe.

Kot posebna ustanova deluje „živinozdravniška in kmetijska visoka šola“, ki deluje že od leta 1858. Ta visoka šola podaja višjo izobrazbo bodočim živinozdravnikom, kmetovalcem, kmetijskim nadzornikom, vrtnarjem in logarjem, ter ima ločen pouk tudi za podkovske mojstre. Kmetovalci in vrtnarji zadobijo tu osobito teoretično znanje in morajo že pred obiskom šole imeti zadostno praktično izobrazbo v svoji stroki, ker jim sicer ni mogoče pouka popolnoma izkoriščati. Tečaji pričenjajo vsako leto s 1. septembrom. Normalni učni čas traja za kmetovalce $1\frac{2}{3}$ leta. Stroški za redni obisk in izpit znašajo 150 K d. v. Pristop je dovoljen vsakomur, ki prestopi predpisani sprejemni izpit, ne da bi bila potrebna gotova predizobrazba srednjih šol. Iz te šole prihaja potem učiteljski naraščaj za kmetijske, mlekarske in gospodinjske šole ter za ljudska vseučilišča. Vendar ni to edini namen šole, kajti obiskuje jo skoraj

večina boljših posestnikov in le 20—30% vseh slušateljev odide kot strokovni učitelji.

II. Stanje kmetijskega šolstva.

Število šol za kmetovalce je danes sledeče: 1 višja kmetijska šola, o kateri smo že govorili, z dveletnim poukom za izobrazbo strokovnih učiteljev in 126 kmetijskih šol, oziroma ljudskih vseučilišč. Med tem številom je 26 nižjih kmetijskih šol z 5—6 mesečnim poukom, vštevši 3 mlekarske in 5 vrtnarskih šol; 29 ljudskih vseučilišč, kjer se kmetijstvo poučuje tekom petih mesecev najmanj 60 ur; 54 navadnih ljudskih vseučilišč in 17 gospodinjskih šol. Vrhutega se nahajajo še na Islandskem 4 kmetijske, 1 mlekarska in 2 ljudski visoki šoli.

Šole so v rokah zasebnikov, delniških družb ali društev. Edino kmetijska visoka šola je last države in dve nižji kmetijski šoli poseduje na Islandskem dežela. Predstojnik šole sprejema in plačuje učitelje. Šole in učenci dobivajo državne podpore, ako je šola potrjena od države in je nje pouk urejen po državnih predpisih. Vsled zakona z dne 23. maja 1902 dobi vsaka šola kot letno podporo: 1.) določen znesek 500 K; 2.) znesek v razmerju z stroški šole v minolem poslovnem letu. Podpora se mora porabiti za plačo učiteljev in nabavo učnih sredstev, za uravnavo šolskih prostorov ter za obrestovanje stavbnega dolga. Skupna letna podpora posameznim šolam pa nima brez posebnega vzroka in prošnje presegati 3000 K d. v. Država potrdi le tako šolo, kjer se poučuje že najmanj dve leti in jo je obiskovalo najmanj 20 učencev pri vsakem tečaju oziroma je imela 10 učencev skozi celo leto.

Mladeniči morajo biti stari 18 let in deklice 16 let, ali dokončati to leto med učno dobo. Mlajših slušateljev ne vpoštevata država ne pri podelitvi osebnih podpor ne pri podelitvi podpor šolam. Glede zadnjih je dovoljeno le, da $\frac{1}{4}$ učencev ali učenk,

ki obiskujejo podpore deležno šolo, dokonča 18. oziroma 16. leto pri sklepu tečaja.

Vsled omenjenega zakona deli država svojo podporo tudi potrebnim učencem ali učenkam, ki obiskujejo kako od nje potrjeno šolo. Take podpore so določene na mesečnih 20 K d. v. za čas učne dobe. Podporo more dobiti toliko učencev, kolikor znaša polovica onega števila učencev, ki so obiskali tečaj v minolem poslovnem letu. Podpore se nakažejo okrajem. Ti jih oddajajo prosilcem potom okrajnega šolskega sveta, na katerega se morajo dotične prošnje vlagati.

Za poslovno leto 1909/1910 je nakazala država: 176.500 K d. v. kot podporo 92 šolam, ter 263.200 K d. v. za podporo njih učencem in učenkam. V poslovnem letu 1908/1909 je obiskovalo državno potrjene šole 7560 učencev in učenk.

Vrhu državnih podpor, ki jih daje država potom okrajnih šolskih svetov učencem in učenkam, ki hočejo obiskati kako kmetijsko strokovno šolo ali kako ljudsko vseučilišče, razdeljuje kraljeva kmetijska družba državne podpore mlekarskim učencem — v zneskih 100—300 K d. v. — ki hočejo obiskati mlekarsko šolo ali za izpopolnitev strokovne izobrazbe obiskati razne zgledne, v ta namen od družbe podpirane mlekarne.

Prošnje za državno podporo, ki se vlagajo pri okrajnem šolskem svetu, obsegajo informacije o gospodarskem stanju učenca in njegovih starišev. Predložiti se morajo občini, da jih potrdi. Ako učenec še ni star 20 let, se zahteva, da ima toliko razuma in izobrazbe, ki mu omogoči dobro izkoristiti pouk na navadnih kmetijskih ali mlekarskih šolah in na ljudskih vseučiliščih. K prošnji mora pridati spričevala o dovršenih šolah, oziroma potrdilo od krajevnega župnika ali učitelja ali šolskega predstojnika, če je sicer že obiskal kako slično ali kako srednjo šolo, s katerim spričuje, da vstrežajo njegove zmožnosti omenjenim zahtevam. Tudi spričevala njegovih predstojnikov, ki

o njega zmožnosti kaj potrjujejo, so dostikrat velepomembna. Kdor je pa že spolnil 22. leto, ne potrebuje več tega in sploh nikakega potrdila. Prošnje se morajo spisati lastnoročno ter na vsa v obrazcu označena vprašanja z natančnostjo odgovoriti. Vlagajo se pol leta vnaprej, to je do 1. majnika za zimske tečaje, ki pričenjajo v novembru, in do 1. novembra za poletne tečaje, ki pričenjajo aprila ali majnika.

Tu nam je še omeniti kratke kmetijske tečaje, 8 do 30 dni trajajoče, ki se prirejajo na raznih od države za to določenih šolah in pa potujoče kmetijske in gospodinjske tečaje, ki jih priredijo kmetijska in gospodarska društva. V podporo nepremožnim udeležencem takih tečajev je država z zakonom z dne 8. majnika 1908 določila stalno svoto in sicer za udeležence prvih 50.000 K in zadnjih 15.000 K d. v. Podpore razdeljuje od kmetijskih društev in poljedelskega ministerstva izvoljen odbor sorazmerno s stroški, ki jih ima udeležnik pri tečaju.

(Dalje prih.)

Vestnik Zadružne Zveze.

Nove članice. V članstvo Zadružne Zveze v Ljubljani so bile v zadnjih sejah sprejete sledeče zadrage:

Selnica ob Dr., hranilnica in posojilnica,

Homec, hranilnica in posojilnica,

Maribor, osrednja zadruga za vnovčenje živine in pospeševanje živinoreje,

Borovnica, mlekarska zadruga,

Borovnica, živinorejska zadruga.

Zadružni tečaj v Mariboru. V času od 10. do 15. januarja se je vršil v Mariboru zadružni tečaj, katerega se je udeleževalo 55 moških in mladeničev ter jedna gospa. Dne 13. jan., ko se je sestavljala bilanca in izvrševala vsa pripravljala dela za računski zaključek, je bilo 65 udeležencev. Udeleženci so bili razun jednega Goričana doma iz Spodnjega Štajerskega; med udeleženci je prevladovala mladina, videli pa smo tudi moške v najlepši dobi ter starčke. Večji del tečaja je bil posvečen knjigovodstvu posojilnic. Vršila so se pa tudi predavanja in

sicer o zgodovini in razvoju združništva, o posojilnicah, o dolžnostih članov načelstva, o strojnih zadrugah, o dolžnostih članov nadzorstva, o zemljeknjižnih zadevah in o zadrugah za skupno prodajo živine. V prostem času so udeleženci posetili „Orle“ v telovadnici, si ogledali tiskarno in narodni muzej. V sredo 12. jan. se je vršil prijateljski večer, v petek 14. jan. pa zabavni večer, katerega se je udeležilo v velikem številu mariborsko občinstvo, vzlasti S. K. S. Z., „Orli“, pevski zbor itd. ter napolnilo do zadnjega kotička prostorno dvorano. Voditelj tečaja nadrevizor Vl. Pušenjak je pozdravil odlično občinstvo, osobito g. drž. in dež. poslanca Pišeka kot zastopnika slov. poslancev, g. Pribulla, zastopnika Splošne Zveze na Dunaju itd.; nato so nastopali govorniki, nastopal moški in mešani pevski zbor, kvartet itd. V imenu vseh udeležencev je nastopila gospa Kramberger, se zahvalila voditelju tečaja v vznesenih besedah in mu poklonila lep šopek in krasno spominsko darilo. Pravi združen duh je vladal cel večer, kar je prihodnji dan javno priznal zastopnik Splošne Zveze na Dunaju, ki se je tudi udeležil združnega tečaja.

Tretji združni tečaj na Štajerskem je končan; vsi udeleženci so kazali veliko zanimanje za združništvo, radi tega izkazuje ta tečaj najlepši uspeh med vsemi dosedanjimi tečaji. Velepomembno je, da se tudi ženstvo zanima za te tečaje; upati je, da bo tudi prihodnje leto udeležba od strani slovenskega ženstva častna. Združništvu na Spodnjem Štajerskem je zasiguran lep procvit, saj raste od dne do dne število navdušenih združnih delavcev. Združna ideja prodira, za kar gre gotovo v obili meri zasluga združnim tečajem.

Združni pregled.

Nove zadruge. Tekom meseca decembra lanskega leta so bile v združni register vpisane sledeče nove jugoslovanske zadruge:

Na Kranjskem:

Metlika (okrož. sod. Rudolfovo), Vinarska zadruha, r. z. z o. z. v Metliki.

Borovnica (dež. sod. Ljubljana), Mlekarska zadruha v Borovnici, r. z. z o. z.

Borovnica (dež. sod. Ljubljana), Živinorejska zadruha v Borovnici, r. z. z o. p.

Homec (dež. sod. Ljubljana), Hranilnica in posojilnica na Homecu, r. z. z n. z.

Na Štajerskem:

Trbovlje (okrož. sod. Celje), Stavbena in gostilniška zadruha „Delavski dom“ v Trbovljah, r. z. z o. p.

Na Primorskem:

Gradišče pri Renčah (dež. sod. Gorica), Gospodarsko društvo na Gradišču pri Renčah, r. z. z o. z.

Dornberg (dež. sod. Gorica), Kmečka posojilnica in hranilnica v Dornbergu, r. z. z n. z.

Čiginj (dež. sod. Gorica), Mlekarnica v Čiginju, r. z. z o. z.

Unije (okrož. sod. Rovinj), Ribarska zadruha u Unijama, r. z. n. o. j.

Cres (okrož. sod. Rovinj), Ribarska zadruha „Javorgrad“ u Cresu, r. z. n. o. j.

V Dalmaciji:

Tijesno (okrož. sod. Šibenik), Potrošna Obrtna zadruha, u. n. o. j.

Zadar (dež. sod. Zadar), Zadruha za gradnje i gradjevnij kredit u Zadru, r. z. s o. j.

Kali (dež. sod. Zadar), Potrošno obrtna zadruha uknjižena na ogran. jamč. u Kalima.

Praskvica (okrož. sod. Kotor), Uljarska Zadruha u Man. Praskvici, protokolirano u. s o. j.

Hrvaška združna banka v Sarajevu se je ustanovila dne 16. t. m. Zavod ima namen, ustanavljati po deželi hrvaške kmečke zadruge, skrbeti kmetom za cenen kredit in sploh povzdigniti hrvaško poljedelstvo v Bosni in Hercegovini. Pravila so sestavljena po vzorcu poljedelske banke v Zagrebu in bo znašala osnovna glavnica 200.000 kron. Zavodu načeluje sarajevski podžupan dr. Nikola Mandić.

Poučni tečaj za kmetijsko združništvo na Dunaju, ki ga je priredila Splošna zveza avstrijskih kmetijskih zadrug, se je pričel dne 10. t. m. Letos bo trajal tečaj 3 mesece, naslednja leta pa po 6 mesecev. Število udeležencev je bilo skraja določeno na 25, toda za sprejem se jih je oglasilo petkrat toliko in zato je bilo sprejetih 50. Udeležniki pripadajo vsem različnim avstrijskim narodom. Mnoge zveze in deželni odbori oziroma deželni kulturni sveti so poslali na tečaj svoje uradnike in poleg tega se je oglasilo za sprejem mnogo zasebnikov, ki delujejo pri združništvu. Pri otvoritvi je bil navzoč tudi zastopnik kmetijskega ministristva, sekcijski šef dr. M. Ertl, ki je izrazil svoje zadovoljstvo, da je ta naprava našla v združnih krogih toliko odmeva in povdarjal ne samo

trgovske naloge kmetijskega združenstva ampak tudi njega idealne cilje ter izrazil upanje, da bodo kurzisti to, česar se bodo naučili, dobro uporabili v službi kmetijskega združenstva in združnih zvez.

Obrtniki in zalaganje armade. Ministrstvo za javna dela je na podlagi poročil c. kr. obrtno-pospeševalnega urada nedavno razdelilo med obrtne zadruge za armado določene množine izdelkov iz usnja. Doslej so mali obrtniki zalagali 25 odstotkov potreščine. Za leto 1910 se množina poveča za 12,5 odstotkov. V minulem letu so črevljarji oddali armadi 70.050 parov črevljev v vrednosti 927.850 kron, jermenarji in sedlarji blaga za 324.357 kron. Za leto 1910 pa je armada pri črevljarjih naročila 92.305 parov za 1.252.000 kron, pri jermenarjih in sedlarjih pa blaga za 297.000 kron. Vsa pojasnila o pogojih, vzorcih itd. dobe obrtne zadruge pri trgovski in obrtni zbornici.

Tudi med Slovaki se daní. Zatirani Slovaki napredujejo gospodarsko le počasi, ali vendar napredujejo. Prvi začetki so srečno premagani: v ljudstvu se vzbujajo želja po izobrazbi in samopomoči. To je lepo dokazal dne 13. in 14. novembra prirejeni poučni shod v kmetijskem mestecu Skalici. Poslušalcev je bilo več nego 600, ki so z živim zanimanjem sledili posameznim govornikom. Predsednik shoda dr. Okanik je primerjal v svojem predavanju slovaškega kmeta z nemškim in češkim. Navajal je, da okoli Nitre in Fraštaka ni vasi, ki bi imela več nego 2 ali 3 rodbine, ki bi bile neodvisne od židov in nezadolžene. Proti slabotnosti in odrevenelosti slovaškega kmetijskega stanu je priporočal širiti omiko in stanovsko organizacijo, ki bo najbolje branila slovaško ljudstvo oderuštva in izkoriščanja.

Gospodarske drobtine.

Na deželni kmetijski šoli na Grmu se razpisuje službeno mesto provizoričnega strokovnega učitelja za splošno kmetijstvo. Po po enoletnem zadovoljivem provizornem službovanju se strokovni učitelj namesti definitivno, če dovrši preizkušnjo o učiteljski sposobnosti. S tem mestom so združeni prejemki VII. plač. razreda dež. uradnikov, ki je enak X. plač. razredu državnih uradnikov z letno plačo 2200 K in aktivitetno doklado 672 K ter pra-

vica do napredovanja v višje plačilne stopnje oziroma plačilne razrede in sicer do V. plač. razreda dež. uradnikov, ki odgovarja VIII. plač. razredu drž. uradnikov. Prošnje s prilogami je vložiti pri deželnem odboru vojvodine kranjske v Ljubljani do 10. svečana 1910. Službo je nastopiti čimpreje.

Da povzdigne rejo prašičev v deželi, je sklenil kranjski deželni odbor ustanoviti še to pomlad večje število merjaščnih postaj, plemenskih prašičjih postaj in tri do štiri plemenske prašičje zavode. Tekom leta bo deželni odbor izkušal doseči, da bo obstala v vsaki krajevni občini povprečno vsaj ena merjaščna postaja in za dve do tri občine skupaj ena plemenska prašičja postaja. Za plemenske prašičje zavode bo deželni odbor nakupil plemenske merjasce in plemenske svinje prve vrste v tujini. Ti zavodi bodo oddajali svoj zarod plemenskim prašičjim postajam, kjer bodo dobivali posamni poljedelci prašičke. Kakšnemu namenu bodo služile plemenske merjaščne postaje, pove njihovo ime samo. Merjasce, svinje in prašičke bo deželni odbor oddajal tem postajam in zavodom za polovično nakupno ceno. Povrnili bo tudi železniške transportne stroške. Oni poljedelci, zadruge in druge korporacije, ki nameravajo prevzeti oziroma vpeljati tako plemensko merjaščino ali prašičjo postajo oziroma prašičji zavod, morajo vložiti tozadevne prošnje na deželni odbor najkasneje do 10. februarja 1910., ker se deželni odbor na pozneje došle prošnje ne bo mogel ozirati.

Sladek krompir. Če je krompir ozebel, postane neprijetno sladkega okusa. Ta okus mu lahko odvzamemo, če ga spravimo za nekaj časa na gorko n. pr. v kuhinjo ali sploh na toploto 12° do 15° po B.

Kruha se je porabilo leta 1909 v Nemčiji za 1700 milijonov mark; za meso se je v istem letu izdalo 2250 mil. mark, za pijače pa 3300 mil. mark.

Čiščenje vina z mlekom. Vino se čisti tudi z mlekom, toda le v izjemnih slučajih. Mleko ima to lastnost, da jemlje tuj duh in tuj okus. Zato se rabi najraje pri takih vinih, kjer druga čistila ne pomagajo dosti. Znano je tudi, da jemlje mleko barvo, zlasti takemu vinu, ki je porjavelo. Ako hočemo vino z mlekom čistiti, moramo vzeti dobro posneto mleko, ki je popolnoma sveže. Zato se najbolj priporoča mleko, ki je takoj po molži posneto s

strojem posnemalnikom. Za 1 hl vina se potrebuje $\frac{1}{4}$ do $1\frac{1}{2}$ l mleka. Koliko ga je treba v enem in drugem slučaju vzeti, naj pokaže poskušnja v malem.

Avstrijski kartel lanenih predilnic. Vse avstrijske lanene predilnice so se zgrnile v kartel, katerega so ustanovile dne 2. decembra na Dunaju. Dosedaj so bile zvezane samo nekatere predilnice med seboj, a sedaj pa spadajo h kartelu vse predilnice v Avstriji katerih je 23 z 266.000 vreteni. Avstrijske predilnice v kartelu pa tvorijo zopet poseben oddelek kot ud mednarodne zveze predilnic v Evropi, ki ima svoj sedež v Gentu.

Molža pred krmljenjem. Za molžo ni vsejedno kedaj se vrši. Najslabše je, če molzemo med krmljenjem, ker se krava moti in ne da tako rada mleka, kakor sicer. Pa tudi za mleko samo ni dobro, ako se med molžo poklada, ker se na ta način mleko rado naprašči. Najbolje je, če molzemo pred krmljenjem. Krava se na to hitro privadi in se da najraje pomlestiti. Jutranja in opoldanska molža naj se vrši zmeraj pred pokladanjem, večerna pa potem, ko smo s pokladanjem gotovi.

Cene mlečnih izdelkov.

Dunajska borza za sirovo maslo, dne 20. januarja 1910. Dohod blaga je enak kakor prejšnji teden in ne zadostuje za vse potrebščine, ki so nekoliko večje. Zato se je moralo še nadalje kupovati dansko maslo. Od avstralskega masla so došle poskušnje in je njega kakovost dobra; cena pa mu je seveda večja nego cena danskega masla. Cene so bile sledeče: I. (čajno maslo) K 3— do 3.10, II. (čajno maslo) K 2.80 do 2.95, III. (namizno maslo) K 2.60 do K 2.75, IV. (kmečko maslo a) K 2.40 do 2.50, V. (kmečko maslo b) K —; kuhano maslo I. K 2.80 do 3—, II. K 2.60 do 2.75.

Vabilo na XII. redni občni zbor

I. delavskega konsumnega društva na Jesenicah,

registrirane zadruge z omejeno zavezo, ki se vrši v nedeljo dne 13. svečana 1910. ob 3. uri popoldne v prostorih „Delavskega doma“ na Savi.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Lučah,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil dne 13. februarja 1910. po popoldanski službi božji v Mežnji v Lučah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice za Višnjogoro in okolico,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil dne 13. februarja 1910. ob 4. uri popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Strugah,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil dne 7. februarja 1910. ob 2. uri popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedeni uri ne bil sklepčen, vrši se hode pol ure pozneje drug občni zbor na istem prostoru in z istim dnevnim redom, ki bo veljavno sklepal pri vsakem številu zadrušnikov.

Vabilo na občni zbor

Kmetijskega in konsumnega društva pri Sv. Jurju ob juž. žel.,

registrirane zadruge z omejeno zavezo, ki se bo vršil dne 13. februarja 1910. ob 8. uri dopoldne v zgornji dvorani gostilne J. Bajc.

Dnevni red:

1. Likvidacija zadruge.
2. Za slučaj, da se zadruga ne razdruži, volitev novega načelstva.
3. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijsko-konsumnega društva v Lučah,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,
ki se vrši 13. februarja 1910. ob 10. uri popoldne,
v Mežnji v Lučah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1909.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Odbor.

Pri nezadostni udeležbi se bo pol ure pozneje vršil drug občni zbor z istim dnevnim redom ne glede na število članov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Lešah,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 27. februarja 1910. ob 3. uri popoldne
v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Poročilo o izvršeni reviziji.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1908 in 1909.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Polhovem Gradcu,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 6. februarja 1910. ob 3. uri popoldne
v hranilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki bo veljavno sklepa ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na izvanredni občni zbor

Kmetijskega društva v Vipavi,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 13. februarja 1910. ob 3. uri popoldne v
pisarni hranilnice v Vipavi, h. št. 77.

Vspored:

1. Sprememba pravil.
2. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Mlekarske zadruge na Dobrovi,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 13. februarja 1910. ob 3. uri popoldne
v mežnariji na Dobrovi.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Odbor.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Vidu nad Ljubljano,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 6. februarja 1910. ob pol 8. uri dopoldne
v prostorih hranilnice in posojilnice.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo o izvršeni reviziji.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Česnjcl,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 2. februarja 1910. ob 3. uri popoldne
v prostorih Gospodarske zadruge.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijskega društva v Rovtahn pri Logatcu,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 13. februarja 1910. ob 3. uri popoldne
v zadružnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo o delovanju v preteklem letu
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1909
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Prememba pravil.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

poslovanja hranilnic in posojilnic na podlagi vposlanih mesečnih izkazov
za mesec december 1909.

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Artiče	7550	21	6734	57	14284	78	4804	—	1245	63	4440	—	550	—	218
Ambrus															
Brezovica	23700	54	23031	75	46732	29	3437	60	7509	73	4450	—	3680	—	90
Bajagić	6215	76	6215	76	12431	52	1200	—	2000	—	713	76	3032	38	236
Barban	1461	92	2107	—	3568	92	—	—	—	—	1470	—	622	—	400
Beram	21996	45	22483	60	44480	05	5989	77	4610	—	10724	83	5324	11	123
Bled	70434	72	71338	96	141773	68	3510	—	5596	67	65168	—	3078	61	236
Bloke	15154	84	9691	11	24845	95	3153	27	5838	49	3120	—	4590	—	353
Boljun	5948	99	5077	85	11026	84	3086	49	986	86	487	22	561	93	—
Boljunec	5155	02	4188	30	9343	32	2076	21	1884	73	1630	—	1578	39	370
Borovnica	25192	24	19508	67	44700	91	10614	22	7930	35	3300	—	3416	35	352
Boštanj	1938	09	1876	76	3814	85	1026	25	235	—	420	—	620	—	106
Bučka	3590	74	4304	24	7894	98	1739	93	519	62	1670	—	760	—	284
Banj	17396	95	16976	98	34373	93	4790	21	260	—	26286	49	4439	76	93
Baška	31194	44	30754	53	61948	97	21809	76	11328	56	1850	—	240	—	204
Bobovišče - Brač															
Bogomolje															
Belapeč															
Blagovica															
Boh. Bistrica															
Cerklje pri Krš.	4502	59	3048	29	7550	88	3750	—	2370	—	500	—	1536	—	230
Cirknica	81697	79	81520	10	163217	89	30810	31	27321	47	35493	—	11917	18	648
Cirkovce	115244	63	114488	50	229733	13	69140	90	43663	58	34115	—	8677	—	133
Col	2212	72	2401	05	4613	77	787	—	876	70	1520	—	766	17	144
Cerklje															
Celje															
Češnjica	29520	61	26977	39	56498	—	8560	—	1427	38	5235	—	14811	—	211
Črni vrh	19041	58	15819	18	34860	76	6570	55	3179	57	4492	—	7285	65	230
Črna gora															
Čatež															
Čitluk															
Črmošnjice															
D. M. v Polju	7235	76	10516	80	17752	56	1606	54	6114	—	2400	—	1481	—	134
Dicmo H. s. b.	47752	27	44081	97	91834	24	9350	—	6294	08	9596	—	12822	27	243
Dob	3356	94	3251	58	6608	52	1307	—	2050	—	400	—	500	—	60
Dobova	1733	51	1193	15	2926	66	230	—	415	—	680	—	155	30	154
Dobrepolje	36302	99	29640	16	65943	15	14989	19	7638	53	20721	—	8814	—	768
Dobrinj	16327	71	9351	01	25678	72	7234	—	4039	32	1786	85	1713	13	438
Dobrova	5891	64	5605	36	11497	—	5408	98	3807	98	300	—	440	—	35
Dol	13858	70	14360	49	28219	19	5050	—	4158	—	8000	—	400	—	69
Domžale	41670	44	38057	37	79727	81	12788	38	13708	33	8042	—	2135	64	331
Draga	15135	45	9714	93	24850	38	4268	57	3899	68	5800	—	9300	—	115
Dračevica	102730	28	97754	77	210485	05	32709	15	32490	31	24365	29	32050	44	58
Dubrovnik	132475	24	129094	44	261569	68	13122	60	18578	87	48505	36	69179	99	204
Dragatuš	959	35	1051	73	2011	08	900	60	746	50	300	—	13	95	34
Dobje															
Dobrna	13811	42	8443	18	22254	60	1210	76	2441	—	2130	—	1610	—	147
Dolsko															
Dobrova pri Kr.															

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Drniš															
Fara	8490	23	7143	80	15634	03	5759	—	1680	20	1400	—	3123	—	155
Frankolovo	14199	27	9281	50	23480	77	7712	54	1738	55	1258	—	3394	42	235
Gore nad Idrijo	14667	56	9333	50	24001	06	1242	—	941	20	6287	52	11489	11	77
Gorje	10910	58	9376	46	20287	04	2551	92	4923	55	4332	67	2132	—	347
Gor. Logatec	8104	45	10496	88	18601	33	4400	11	5652	11	1700	—	170	—	73
Gozd	1346	50	1560	—	2906	50	630	—	760	—	—	—	—	—	71
Gradac kod Ma-															
karska h. p. b	92168	37	91037	41	183205	78	52298	58	27027	28	15611	75	3452	14	74
Gornjigrad	62131	85	61576	80	123708	65	16526	83	2367	—	3200	—	400	—	79
Gradac kod															
Drniš															
Gdinj															
Hinje	2811	11	1844	77	4655	88	1060	—	818	—	—	—	696	45	42
Horjul	62563	04	60842	57	123405	61	8622	31	3745	40	48047	56	52105	60	374
Hrenovice	17875	—	21505	88	39380	88	2809	—	3731	18	9325	—	11022	49	391
Hajdina	701	63	675	09	1376	72	540	—	12	—	660	—	20	—	115
Idrija	40306	22	37422	92	77729	14	6411	07	3558	84	33795	33	2925	63	229
Ig	23568	72	25173	42	48752	14	7907	—	9920	31	10358	66	11420	—	384
Imotski	13377	48	12311	93	25689	41	513	20	2252	19	—	—	6580	29	125
Izlake	20788	54	11223	45	32011	99	16264	—	3204	20	3000	—	2340	—	226
Jesenice	19533	19	17487	85	37021	04	12436	70	8015	56	2000	—	1372	12	199
Jarenina	5577	16	5202	16	10779	32	1451	—	601	39	2405	—	1773	—	200
Jelšane	9017	02	6601	55	15628	57	8435	46	—	—	5957	14	—	—	25
Kamnik	96501	36	83480	44	179981	80	41239	80	48012	54	21980	—	3977	31	—
Kandija	74482	—	66079	95	140561	95	31846	83	27089	80	37064	—	31415	56	—
Karojba	2301	45	1818	62	4120	07	2106	—	200	—	910	—	60	—	135
Kaštelir	85215	45	79747	24	164962	69	36425	—	21858	69	28221	—	21145	—	239
Knežak	18281	17	12689	03	30970	20	10562	86	5595	10	5960	—	2700	—	397
Kočevje	15089	17	14737	79	29826	96	2596	95	6700	47	7600	—	1000	—	42
Koljane	6285	98	5484	85	11770	83	—	—	40	—	378	58	4814	79	205
Komenda	18531	48	17378	36	35909	84	14943	16	1970	42	3150	—	1706	72	165
Koprivnica	1378	—	920	47	2298	62	1256	94	211	77	600	—	—	—	72
Kranj	108931	11	91477	77	200408	88	41501	61	26461	12	36382	50	7241	39	159
Kranjska gora	10444	09	6402	03	16846	12	2297	80	4007	49	1630	—	4090	—	342
Križevci	195691	90	187232	46	382924	36	118232	42	118227	13	61981	—	20882	95	437
Krka	8176	28	6324	09	14500	37	2100	—	1844	50	1400	—	930	—	157
Kropa	14775	22	14335	18	29110	40	3889	77	6457	25	1470	—	—	—	+4
Kršan	9884	60	10763	25	20647	85	629	40	3620	—	3538	97	2743	49	190
Kruševo	39578	34	37679	—	77257	—	2883	—	4350	—	1261	—	—	—	224
Konjice	22608	68	24210	67	46819	35	18513	49	7679	61	10460	—	1450	—	136
Kaštel-Stari	6442	63	4940	16	11382	79	2438	—	—	—	100	—	2811	—	85
Kaštel Gomilica	12365	92	9680	86	22046	78	9492	52	877	09	2353	22	1096	70	72
Kaštel-Buje															
Kotor															
Krivodol															
Korte															
Koprivnik															
Kozice															
Kanfanar															
Leskovec	13668	73	12255	25	25923	98	5833	—	6092	14	5392	—	6824	—	446
Lindar	1983	71	2160	78	4144	49	753	90	11	27	470	—	372	22	128
Ljubno	51003	57	23769	—	74772	57	15571	—	12985	95	9100	—	11783	76	168
Livade	9188	85	7983	11	17171	96	1816	71	1544	55	6405	10	5484	87	311
Luče	3381	—	3340	92	6721	92	3381	—	3340	92	—	—	—	—	—

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Leše	2310	61	2182	61	4593	22	2298	22	280	—	—	—	—	—	25
Ljubljana, lj. pos.															
Ljubljana, vzaj. podp. društvo .															
Lukovica															
Loški potok . . .															
Ljubljana, obrt. kreditna zadr. .															
Lovreč															
Lanišče Istra . .															
Leskovica															
Loka pri Zid. m.	10208	13	6984	95	17193	08	3408	08	—	—	3300	—	606	11	57
Mali Prolog . . .	5342	25	5074	36	10416	61	2829	36	1400	—	3540	—	1412	—	72
Makole	39241	23	25417	95	64659	18	13592	80	10336	21	1570	—	5271	—	—
Mali Lošinj . . .	118774	84	116911	31	235686	15	56190	47	73074	44	28626	—	29993	35	425
Medulin	11501	32	9778	11	21279	43	5200	53	3071	79	4491	81	4930	65	402
Mengeš	32597	56	28332	05	60929	61	13041	42	11279	51	13852	—	7152	—	475
Mokronog	11601	45	14239	28	25840	73	7813	92	5747	59	3958	—	1235	—	254
Moravče	12821	78	21193	29	34015	07	9717	—	1863	99	5000	—	720	—	172
Mošnje	3921	85	4037	99	7969	84	—	—	3116	78	—	—	1343	—	139
Mozirje	6518	42	4201	91	10720	33	5800	66	250	—	720	—	300	—	113
Mozel	2070	58	2002	—	4072	58	1966	—	100	—	—	—	100	—	25
Maribor Sp. Lj. P.															
Mirlovič-Zagora .															
Maribor H. p. k. m.															
Marenberg															
Makarska															
Mirna															
Mirna peč															
Naklo	10980	31	9950	79	20931	10	1345	—	7768	47	2920	—	—	—	92
Nova cerkev . . .	823	57	130	—	953	57	640	—	130	—	—	—	50	—	35
Nerezine															
Omišalj	16880	53	14718	82	31599	35	8814	78	12051	66	—	—	285	16	182
Osilnica	8406	27	8406	27	16812	54	8406	27	—	—	1100	—	—	—	11
Otok kod Sinja .															
Podčetrtek	2727	07	2321	16	5048	23	2160	93	119	—	200	—	10	—	56
Petrovče	2114	76	2135	74	4250	50	160	—	1587	50	—	—	800	—	72
Pišece	7265	24	6341	52	13606	76	1680	—	—	—	6340	—	640	—	116
Planina-Studeno .	4458	04	7010	—	11468	04	3630	—	890	—	2900	—	300	—	191
Pločice-Konavlje .	99670	93	99142	06	198792	99	118223	58	16253	60	140503	20	27422	19	112
Polhov gradec . .	33205	46	32134	15	65339	61	17401	02	2618	80	1760	—	1150	—	166
Poljane	87326	34	86403	82	173730	16	14986	—	8031	84	660	—	1063	82	446
Poljčane	5340	72	5404	78	10745	50	1940	—	720	—	3400	—	420	—	92
Pomjan	10208	02	7345	45	17553	47	1709	30	589	43	4880	—	1810	68	294
Ponikva	3990	97	2510	54	6401	51	3903	—	983	45	—	—	—	—	75
Sp. Polskava . . .	7139	61	7664	59	14804	20	334	—	3453	95	2100	—	2200	—	82
Preddvor	5133	37	4306	67	9440	04	3975	—	290	—	—	—	950	—	103
Preska	12833	22	13531	32	26364	54	5159	65	1076	55	620	—	6841	60	—
Prihova	7201	36	7398	60	14599	96	2914	—	623	—	2510	—	390	—	72
Punat	23510	29	21278	81	44789	10	12940	50	11272	11	300	—	1700	—	89
Podzemelj	2395	03	1390	60	3786	63	208	65	—	—	1190	—	—	—	41
Predloka	1136	25	818	84	1955	09	607	—	53	30	760	—	16	—	61
Postojna	12199	81	12023	23	24223	04	11086	48	110	—	650	—	554	—	111

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Polzela	4349	74	4518	48	8868	22	3054	36	898	—	2550	—	6	—	66
Podbabje	39928	82	36782	91	76711	73	5176	41	5767	32	700	—	34752	41	—
Prosek															
Plan. p. Rakeku															
Pazin															
Proložac															
Radovica	2530	07	1829	84	4359	91	20	—	658	—	1155	—	1450	—	108
Rajhenburg	3939	74	3096	18	7035	92	2616	35	505	—	1500	—	53	48	178
Reka koč	624	85	421	97	1046	82	200	—	100	—	—	—	—	—	27
Ribnica	73560	46	59765	59	133326	05	47313	25	5515	25	10350	—	4290	—	416
Rova	3843	51	3473	20	7316	71	3379	—	63	20	—	—	100	—	239
Rovte															
Rab.	45013	16	43440	38	88453	54	26573	75	7279	06	4085	08	9496	22	572
Radeče															
Rečica	36875	03	28495	48	65370	51	14518	22	5455	44	16960	—	16966	61	412
Rob.	7660	50	10468	91	18129	41	5850	32	4265	26	3100	—	560	—	235
Sinčaves	20028	30	22549	16	42577	46	5323	34	19082	74	2910	—	2729	82	—
Slivnica pri Celju	1722	55	1303	40	3025	95	937	—	400	—	400	—	50	—	59
Selca p. Škof.	15768	70	16528	43	32297	13	4345	—	5034	60	7300	—	8680	—	357
Semič	7886	53	9597	21	17483	74	6886	—	7322	91	2200	—	500	—	446
Senožeče	8215	25	6246	29	14461	54	700	—	1700	—	4240	—	4210	—	359
Sevnica	40372	45	34247	96	74620	41	28789	40	13122	13	17990	—	6443	44	2182
Slatina	159575	25	161284	32	324083	57	87066	—	69979	71	—	—	17510	—	939
Slivnica p. Mar.	6356	96	6704	15	13061	11	6090	—	414	—	2060	—	—	—	103
Sl. Gradec	17442	91	14417	39	31860	30	5965	38	1324	—	3082	67	10786	15	228
Smlednik	6067	32	6450	30	12517	62	3146	31	4350	30	700	—	1085	—	160
Spodnjalo	667	55	270	—	937	55	545	—	—	—	—	—	100	—	22
Srednja vas	32326	46	24116	19	56442	65	10681	04	12783	17	10539	—	14353	42	428
Staracerkev	11133	55	10156	58	21290	03	8297	26	2296	91	—	—	39	13	66
Stara Loka	12258	60	8711	29	20969	89	—	—	2788	68	2750	—	4170	—	—
Suhor	6478	59	5708	12	12186	71	2614	—	300	—	—	—	20	—	71
Sv. Ema	1923	95	2775	28	4699	23	1431	—	—	—	700	—	251	90	285
Sv. Ivan p. Trstu	67446	44	62658	68	130105	12	24078	46	11561	02	13420	—	6104	—	419
Sv. Jakob ob S.	13893	64	11747	60	25641	24	7361	43	1100	—	706	38	1600	—	198
Sv. Jur j. žel.	25037	—	23210	87	48247	87	13257	92	13589	43	5274	—	2279	13	351
Sv. Križ (Kastav)	3377	82	1300	—	4677	82	630	—	450	—	850	—	2118	—	135
Sv. Križ p. Kost.	25377	90	28834	09	54211	99	3210	—	4238	34	22871	—	19108	40	3
Sv. Kunigunda	6282	85	5730	80	12013	65	3457	98	3813	20	426	32	783	91	97
Sv. Lenart	48885	38	51564	66	100450	04	7849	73	35790	66	12800	—	7746	43	2058
Sv. Lucija	1859	26	2072	07	3931	33	15	20	1300	—	639	69	80	—	133
Sv. Bolfenk v Sl.															
goricah	1302	88	1977	13	3280	01	726	63	273	—	1700	—	—	—	30
Sv. Bolfenk n. K.	4131	30	3712	38	7843	68	3750	—	471	70	3200	—	110	—	61
Svečina	6037	84	5705	99	11793	83	4220	—	871	90	700	—	800	—	25
Svetinje	2868	87	3081	97	5950	84	2120	—	200	—	1050	—	60	—	41
Stoperce	197	80	780	15	977	95	130	—	320	—	460	—	20	—	60
Split															
Študenti, Štaj.															
Sutivan															
Sorica	3207	05	1444	—	4651	05	2648	—	844	—	600	—	100	—	66
Sv. Peter n. Mar.	1172	83	2058	68	3231	51	1035	13	2057	08	—	—	100	—	22

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Sv. Nedelja . . .	64860	62	64803	82	129664	44	7086	28	316	50	43306	69	18635	63	196
Sv. Peter pri Novem mestu . . .	15164	03	13916	27	29080	30	3120	13	856	25	11520	—	535	—	109
Sv. Petar u Šumi . . .	1759	18	2593	93	4353	11	1650	—	500	—	1860	—	20	—	82
Sv. Peter v S. d. . .	3798	96	4226	—	173689	17	2475	10	2026	—	2200	—	170	—	64
Sv. Benedikt v Slov. goricah . . .	5190	31	6766	67	11956	98	3310	31	2470	07	1140	—	1143	06	259
Št. Ilj. pri Velenju . . .	55094	81	56867	66	111962	47	9190	—	1520	—	250	—	17213	29	108
Št. Janž (Dolenj.) . . .	3153	47	3665	48	6818	95	1091	41	1326	39	895	—	1590	—	161
Št. Jurij p. Kr. . .	20150	09	18696	41	38846	50	6994	42	4428	96	13541	75	1101	57	460
Št. Lambert . . .	2753	48	2560	37	5313	85	2111	13	160	37	—	—	350	—	31
Št. Peter n. K. . .	234791	54	238422	62	273214	16	29301	83	13289	90	199145	37	180020	80	544
Št. Vid p. Grobel. . .	514	66	770	10	1284	76	90	—	420	—	350	—	4	—	51
Škofja Loka . . .	18208	79	20125	69	38334	48	12794	73	2283	61	4744	80	4174	80	+1
Šmarje . . .	2044	21	1543	22	3587	43	102	—	190	—	1350	—	200	—	56
Šmartno p. Litiji . . .	24225	51	25100	79	49326	30	20082	07	4257	29	2207	19	1160	—	287
Šmartin na Paki . . .	6002	05	3026	34	9028	39	3831	—	460	—	1560	—	870	—	265
Šmarjeta . . .	4231	44	3938	—	8169	44	3760	11	338	—	3600	—	70	—	113
Sv. Križ p. Litiji . . .															
Selca na Braču . . .															
Spod. Polskava . . .															
Starilog . . .															
Stari trg pri Ložu . . .															
Studenci, Dalm. . .															
Sv. Vincenat . . .															
Sv. Trojica . . .															
Sv. Križ pri Trstu . . .															
Sv. Lovrenc . . .															
Št. Ilj p. Turj. . .															
Št. Janž na Dr. p. . .															
Št. Jernej . . .															
Št. Vid pri Zatič. . .															
Šmartno p. Šm. g. . .	7662	01	7628	—	15290	01	2937	—	5910	—	1600	—	440	—	65
Št. Vid p. Vipavi . . .															
Št. Lovrenc nad Mariborom . . .															
Št. Vid n. Ljub. . .															
Škocijan . . .															
Škale . . .															
Št. Jurij p. Kum . . .															
Šturije . . .	19703	35	14924	34	34627	69	13345	26	1828	83	1480	—	4414	15	359
Št. Rupert . . .															
Šmartno p. Kran. . .															
Tinjan . . .	3235	70	3799	86	7035	56	100	—	2140	—	1034	20	2459	72	248
Tomaj . . .	5723	58	3998	56	9722	14	3894	—	1904	54	1400	—	1030	—	598
Tomišelj . . .	8332	24	7293	38	15625	62	5251	—	2071	38	3220	—	560	—	—
Trebelno . . .	11462	90	13120	72	24583	62	8233	28	4161	85	3803	56	2428	40	297
Trilj . . .	39690	25	42439	30	82129	55	8538	01	6597	28	5705	—	18662	45	807
Trnovo . . .	56590	92	67190	35	123781	27	14482	26	31000	42	24609	20	21035	40	861
Tržič . . .	9334	95	8325	58	17660	53	1840	—	6142	79	660	—	2237	84	203

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Tržišče . . .	14489	88	5007	84	19497	72	5888	20	1840	78	890	—	1040	—	—
Tunice . . .	3407	89	2176	70	5584	59	3117	20	400	—	17538	—	—	—	48
Trata . . .	4426	90	5309	95	9736	85	4236	—	1479	—	—	—	—	—	16
Trebnje Dolenj.															
Trebče . . .															
Tučepi . . .															
Vitanje . . .	12509	20	12508	69	25017	89	12425	82	—	—	750	—	—	—	18
Velke Lašče . .	102989	43	95030	02	198019	45	16953	44	8848	84	4700	—	10091	13	+2
Vel. Lošinj . .	3443	85	2300	35	5744	20	741	42	653	93	1400	—	374	—	106
Videm . . .	996	63	1870	99	2867	62	507	—	1400	—	430	—	200	—	200
Vipava . . .	54177	63	54065	16	108242	79	25330	—	16742	53	31271	—	18522	—	1275
Višnja gora . .	74651	91	73966	21	148618	11	54518	29	13962	13	7245	60	6361	98	—
Vodice (Dalm.)	25116	77	25066	34	50183	11	169	60	9156	10	844	—	659	58	—
Vrbnik . . .	14896	20	12382	83	27279	03	12120	62	6410	61	2380	—	1613	—	376
Vrhnika . . .	28990	64	25726	58	54717	22	20395	46	10690	48	6460	—	6519	77	—
Vurberg . . .	2059	10	1748	82	3807	92	1794	—	411	—	—	—	220	—	66
Vič . . .	19659	61	19645	04	39304	65	233	31	475	55	17982	—	36	—	43
Velika nedelja .	3734	52	3798	58	64496	49	970	—	440	—	3280	—	25	—	68
Višnjani . . .															
Vodice . . .	12718	74	11537	78	25256	52	6020	67	8153	56	2920	—	1521	24	158
Vojsko . . .	3015	63	3362	53	6378	16	2320	27	1328	82	—	—	664	54	47
Vače . . .															
Vabriga . . .															
Vinjani . . .															
Vrvari . . .															
Vrlika . . .															
Zagorje ob Savi	16913	24	16199	85	33113	09	3418	15	8917	65	800	—	3100	—	+0
Zaostrog . . .	7648	38	4601	12	12249	50	3390	50	2229	70	110	70	1500	26	270
Zatičina . . .	13879	50	13014	78	26892	28	2616	—	10680	67	—	—	200	—	87
Zg. Besnica . .	20216	59	19957	28	40173	87	12504	80	13263	71	1900	—	1934	20	54
Zg. Tuhinj . .	24278	—	23110	14	47388	14	17061	63	2867	67	500	—	2420	20	202
Zibika . . .	4025	37	3891	52	7916	89	180	—	54	—	470	—	3580	—	95
Zreče . . .	2141	42	2141	42	4282	84	1979	47	1036	50	—	—	—	—	30
Zagradec . . .															
Zrenj . . .															
Žiče . . .	11042	99	10943	34	21986	33	509	—	920	—	1700	—	443	—	76
Žiri . . .	27152	48	26297	92	53450	40	16017	34	11866	37	13741	—	8057	50	296
Žužemberk . .	15052	38	12730	22	27783	60	7554	43	910	70	3601	06	2991	69	—
Velikovec . .	54219	77	41485	77	95705	54	15644	76	26506	81	6410	—	6128	21	639